

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 27 Febr. 1885, kl. 1 e. m.

Första Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 2, i anledning af väckt motion om aflåtande till Kongl. Maj:t af skrifvelse i fråga om inskränkning af rättigheten att låta nötboskap beta på ohägnad skogsmark, som anses vara till gemensamt mulbete upplåten.

På sätt motionären Herr *Stjernspetz* i sin motion, N:o 22, anført, väcktes vid 1874 års riksdag inom så väl Första som Andra Kammarerna flere motioner, afseende att minska den skada, som förorsakas å ungskog af hemdjurs betning å gemensam skogsmark. Dessa motioner remitterades till särskildt Utskott, enligt hvars utlåtande i ämnet, N:o 4, Riksdagen den 6 Maj samma år beslöt aflåtande till Kongl. Maj:t af en skrifvelse, deruti Riksdagen i underdånighet anhöll, det Kongl. Maj:t täcktes, efter landstingens hörande, taga i öfvervägande, huruvida för landstingsområde eller viss del deraf bör förordnas om en efter ortförhållandena lämpad inskränkning i rättigheten att låta får och getter beta å skogsmark, som anses vara till gemensamt mulbete upplåten på grund af 2 mom. i 5 § af Kongl. förordningen den 21 December 1857, om egors fredande emot skada af annans hemdjur samt om stängsel-skyldighet; och sedan landstingen blifvit häröfver hörda, utfärdades Kongl. kungörelsen den 28 Januari 1876, hvarigenom, till skydd för skogens återväxt, till efterrättelse från 1877 års början förordnades att å ohägnad mark, som anses vara till gemensamt mulbete upplåten, skall, derest samtliga delegare ej annorlunda öfverenskomma, betande vara förbjudet: i *Stockholms län* af getter och under tiden från årets

början till den 15 Juni af får; i *Upsala län* af getter och under årets första hälft af får; i *Södermanlands, Östergötlands, Vestmanlands* och *Gefleborgs län* af getter och före den 15 Juni af får; i *Jönköpings län* af getter och före den 1 Juni af får; i *Kronobergs län* före den 15 Juni af getter och får; i *Kalmar läns norra landstingsområde, Örebro och Elfsborgs län* af getter och under årets första hälft af får; i *Kalmar läns södra landstingsområde* under årets första hälft af getter och får; i *Gotlands* och *Norrbottnens län* af getter och i *Hallands, Skaraborgs, Vermlands* samt *Göteborgs* och *Bohus län* af getter och får; dock att det icke är delegare i betesmarken förmenadt att å sitt eget område beta getter och får, så vida han om dem håller sådan vård, att de icke inkomma på annans område; hvarförutan Konungens Befallningshafvande, derest i något af nämnda län jemkning i den sålunda stadgade fridlysningstiden skulle för något år finnas af särskilda förhållanden påkallad, eger att derom hos Kongl. Maj:t göra anmälan.

I Riksdagens skrifvelse af den 20 Maj 1874 anföras såsom skäl för bifall till skrifvelsen hufvudsakligen:

att de vid Riksdagen genom enskilda motioner, i syfte att bereda skydd för skogskulturen, gjorda framställningar om upphäfvande af bestämmelsen i 2 mom. af 5 § stängselförordningen, att der stängsel ej finnes emellan egor, som utgöras af skog, utmark eller beteshage å båda sidor, marken skall anses vara till gemensamt mulbete upplåten, väl ej borde vinna bifall, enär den gemensamma betesrättens upphörande sannolikt skulle antingen hindra allt betande å mark, som var i fråga, eller ock, till skada för skogen, föranleda betydlig tillökning af stängsel utöfver hvad under gällande förhållanden egde rum, hvaremot en *inskränkning* i nämnda betesrätt syntes kunna till allmän båtнад åstadkommas;

att — enär ostridigt vore att största skadan å de späda skogsplantorna gjordes *icke* af de större kreaturen, utan af de smärre, såsom får och i synnerhet getter, samt att skadan af betningen vore vida större under våren och försommaren än under den öfriga delen af året — det af motionärerne afsedda ändamålet, skydd för skogsåterväxten, således kunde i väsentlig mån och utan betydande olägenheter vinnas genom förbud mot utsläppande af får och getter *åtminstone* under våren och försommaren å den mark, som på grund af 2 mom. 5 § stängselförordningen anses vara till gemensamt mulbete upplåten;

samt att det låge i sakens natur, att sådan fridlysningstid icke lämpligen kunde vara densamma för hela riket.

Motionären, som anser otvifvelaktigt, att ofvannämnda Kongl. kungörelse den 28 Januari 1876 gagnat skogskulturen, och att tiden är

inne att lagstadga en lämplig inskränkning i betesrätten å ohägnad mark äfven för nötkreatur, föreslår nu Riksdagen att hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes, efter landstingens hörande, taga i öfvervägande, huruvida för landstingsområde eller viss del deraf bör förordnas om en efter ortförhållanden lämpad inskränkning i rättigheten att låta nötboskap beta å skogsmark, som anses vara till gemensamt mulbete upplåten på grund af 2 mom. i 5 § af stängselförordningen, samt anför, att tvånget att hålla getter och får inom hus eller i afstängda beteshagar tills fram på sommaren verkat derhän, att i stället på gemensam skogsmark så mycket tidigare utsläppas äldre och yngre nötkreatur, hvilka åstadkomma nästan lika stor skada å ungskogen och förderfva mulbetet, hvadan ock dessa förhållanden föranlett så väl staten som enskilda skogsegare att allt mera afstänga sina skogsmarker med stor kostnad för dem sjelfva och till skada för dem, som å den gemensamma marken brukat beta sina kreatur.

Då de skäl, som anförts för Riksdagens skrifvelse angående inskränkning i betesrätten å gemensam ohägnad skogsmark för får och getter, synas Utskottet i väsentlig mån gällande jemväl angående rätt till betning å sådan mark af nötkreatur, samt hvad motionären i öfrigt anført till stöd för motionen är värdt beaktande, får Utskottet föreslå,

att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla det Kongl. Maj:t täcktes, efter landstingens hörande, taga i öfvervägande, huruvida för landstingsområde eller viss del deraf bör förordnas om en efter ortförhållandena lämpad inskränkning i rättigheten att låta nötboskap beta å skogsmark, som anses vara till gemensamt mulbete upplåten, på grund af 2 mom. i 5 § af Kongl. förordningen den 21 December 1857, om egors fredande emot skada af annans hemdjur och om stängselskyldighet.

Stockholm den 24 Februari 1885.

På Utskottets vägnar:

W. STRÅLE.